

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Kohalikud omavalitsused

Meie 03.09.2024 nr 5.2-9/4246-1

Suunis SKA-KOV halduslepingu rakendamiseks
Ukraina sõjapõgenikele eluruumi üürilepingu
sõlmimisega seotud kulude hüvitamisel

Hea kohaliku omavalitsuse esindaja

Täpsustame Sotsiaalkindlustusameti (SKA) ning kohalike omavalitsuste (KOV) vahel sõlmitud Ukraina sõjapõgenikest rahvusvahelise kaitse saajatele eluruumi üürilepingu sõlmimise ja tõlketeenuse korraldamist.

Kriisi kõrghetkedel loodi erandlikke lahendusi Ukraina sõjapõgenike vastuvõtuks, võimaldamaks nende kiiret majutust ning iseseisva elukoha leidmist. Nii laiendati üürihüvitise õigustatust väljaspool majutuskeskust ja -kohti elavatele Ukraina sõjapõgenikele. Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse (VRKS) vaates on üürihüvitise mõte olnud toetada inimese võimalikult kiiret liikumist majutuskeskusest iseseisvale elupinnale KOVis, mistõttu toetab see inimese Eestisse sisse elamist. VRKS § 73 kohaselt korraldab SKA nelja kuu jooksul alates välismaalasele elamisloa andmise päevast rahvusvahelise kaitse saaja asumise majutuskeskusest kohaliku omavalitsuse üksusesse. VRKS §73 lg 7 sätestab, et kui majutuskeskuses viibiv kaitse saanu keeldub talle pakutavast eluruumist, siis ta peab iseseisvalt, sh omavahenditest, leidma endale elukoha, otsingute ajal võib ta viibida majutuskeskuses kuni kaks kuud. Seega näeb seadus ette, et majutuskeskuses viibival kaitse saanu leiab endale eluruumi kuue kuu jooksul pärast esmase elamisloa väljastamist PPA poolt.

Kuigi sõda on Ukrainas veel käimas, siis oleme viimase aasta jooksul täheldanud, et Eestisse saabub oluliselt vähem esmakordseid sõjapõgenikke. SKA sulges lühiajalised majutuskohad 24.11.2023, kuna saabunud Ukraina sõjapõgenikud leidsid endale iseseisvalt koha, kus viibida. Vähesed abivajajad suunab Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) rahvusvahelise kaitse taotlejate majutuskeskusesse. Seega ei ole enam õigustatud, et majutuskeskuse teenusel mitte viibinud Ukraina sõjapõgenikud saavad VRKS alusel tagatavat üürihüvitise toetust soodsamatel tingimustel kasutada võrreldes teiste rahvusvahelise kaitse saanutega.

Jälgisime STARis perioodil 01.11.2023-26.08.2024 KOVide üüritoetuste menetlusi UA sõjapõgenikele. Täheldasime, et üüritoetuse saajate hulgas on märkimisväärselt neid, kes on Eestis viibinud enam kui 12 kuud ning taotlenud üürihüvitist esmakordse elamisloa pikendamise järel.

Ühtlustades Ukraina sõjapõgenikele ja teistele rahvusvahelise kaitse saanutele seatuid kohustusi ja õigusi **palume edaspidi üürihüvitise menetluses võtta arvesse, et üürihüvitisele kvalifitseerumise aluseks on:**

- 1) esmakordne elamisluba Eestis välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse alusel ja**
- 2) üürihüvitise taotlus on esitatud esimese kuue kuu jooksul pärast esmakordse elamisloa saamist.**

Palume muudatust rakendada alates 11.09.24 esitatud taotluste korral. Kui KOV alates 11.09.2024 esitatud taotluste korral ei lähtu eelpool kirjeldatud tingimustest, siis SKA tekkinud kulusid ei hüvita. Varasemalt menetluses olevad üürihüvitise taotlused saab menetleda senise korra järgi. Palume teil lisada info ka oma kodulehele ning teistele infokandjatele.

Juhime tähelepanu, et halduslepingu üheks komponendiks on tõlketeenuse kulu katmine, mille puhul jätkub tavapärase praktika. Tuletame meelde, et tõlketeenuse kulule on seatud kaheaastane piirang pärast elamisloa saamist, kuni 8 toimetulekupiiri määra inimese kohta või kuni 16 toimetulekupiiri määra perekonna kohta. Tõlketeenuse kulu perioodi on võimalik pikendada KOV põhjendatud taotlusel ning eeldusel, et pikendusega ei ületata kulude katmiseks ette nähtud määra.

Ühtlasi rõhutame, et SKA ja KOV vahel sõlmitud halduslepingu raames on ette nähtud Ukraina sõjapõgenike toetamine, kes on Ukrainast lahkunud sõjalise konflikti tõttu alates 24.02.2022.

Palume teil uuendada halduslepinguga seonduvaid kontakte ning edastada lepinguga seonduvad küsimused edaspidi aadressile kriis@sotsiaalkindlustusamet.ee.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Maret Maripuu
peadirektor

Liis Paloots
5870 6922, liis.paloots@sotsiaalkindlustusamet.ee